

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyitlár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Meghívó.

Az aradvárosi szabadelvű párt vasárnap, folyó hó 11-én délelőtt 11-órakor a Krispin-féle teremben

nagygyűlést tart,

melynek tárgya leendő az aradvárosi szabadelvű párt képviselőjelöltjének kikiáltása és a választással kapcsolatos intézkedések megtétele.

A párt igen tisztelt tagjait felkérjük, hogy a nagygyűlésen minél számba baba n megjelenni sziveskedjenek.

Arad, 1896. október 7-én.

Az aradvárosi szabadelvű párt elnöksége.

A választások és a kormány.

Arad, október 9.

Az ellenzék roppant lármával és a rézbőrűek szokásaira emlékeztető csatkiáltással rohan a választási harcba; mondanunk sem kell, hogy ez a szeretlen zajverés egyaránt jelzi nemcsak gyöngegségüket, hanem a félelmet is, melylyel rájuk nézve végzetesnek ígérkező ütközetbe indulnak.

A fülsiketítő szivaj zürzavarából alaphangképen válik ki az a piszkos rágalom, hogy a kormány a választásoknál veszteget, vagy a hivatalos apparátus felhasználásával erőszakoskodik, s ennek lesz köszönhető majd, hogy az ellenzék tete-

mesen megfogyva fog az urnából kikerülni.

Jellemző az ellenzék lelkiismeretére, hogy a bekövetkezendő balsikerrel már most leszámol; de hogy e kudarczának valódi okát ne kellessék bevallania; azt t. i., hogy a mult nagy reformküzdelmében a nemzet hagyományos szabadelvű politikáját cserbe hagyta, és programjának meddsége semmi jogcímet sem ad neki, a törvényhozásba leendő beválasztására, — hogy sutba dobátásának ezt — az igazi okát a történelem ítélkező szeméi elől eltakarja: már most hallatlan lármát üt, vádolván és szidalmazván a kormányt, hogy vesztegetni és erőszakoskodni fog a választásoknál.

Nézzünk csak szembe ezzel a — mondjuk ki nyíltan — komisz rágalommal.

Először is a magyar kormány és pártja nem szorult rá a választásokat erőszakolnia. Ugyanis országokéval ellentétben a magyar választó polgárság körében az intelligens, hazafias, vagyon társadalmi állás és tekintély dolgában kiváló osztály az egésznek igen nagy hanyadát képezi; oly tetemes e rész a műveletlenebb alsóbb néposztályhoz tartozó választókhöz képest, hogy ezeket természetes és jogosult befolyásával teljesen uralja. Innen magyarázható, hogy a frakkos népámitókul felcsapott politikai kalandorok ez utóbbiak között nem nagy becsület és befolyásnak örvendenek, sőt hogy ott is lemaradnak, hol őket az ultramontán vagy nemzetiségi papság minden befolyásával támogatja.

Annak pedig, hogy a hazafias magyar

intelligencia az ellenzéki mandátum-hajhászokat, hivatalvadászokat és azok dependenciáit kivéve teljes számban szívvel-lélekkel a kormányt és a szabadelvű pártot támogatja, kézzel fogható oka az, hogy egyedül ennek van tiszta, világos részletes programja, hogy e programnak minden pontja a nemzet anyagi és szellemi fejlődésének elfismert tényezője és eszköze. Ez már abból is ki világlik, hogy e programnak egyes részei minden újabb országgyűlésen megvalósíthatnak és azok a haza felvirágoztatására, államiságunk biztosítása és megerősítésére le nem tagadható közvetlenséggel közrehatnak; míg ellenben az ellenzék általános vádaskodásoknál, megmosolyogni való beválthatlan utópiáknál egyebet nem tud létjogosultságának dokumentálására fölmutatni, és ehhez képest országgyűlésről országgyűlésre mást sem tesz, mint a haza felvirágoztatásához pozitív alkotásokban fáradozó többséget munkájában gátolja. Ehhez járul még, hogy az ellenzék az 8 eddigi meg nem valósítható, de legalább ideális voltában tiszteletre méltó elveitől hűtlenné lett, és minden kétséget kizárólag a nemzeti törekvések azon ellenségeinek táborához szegődött, kik a magyar nemzet tul erősödésétől, újabb vívmányainak szabadelvűségétől megrettenvén, ezen intézményeket vissza csinálni akarják. Egy szóval a kormány és a szabadelvű párt bírdsi tulajának kulcsa egyszerűen az, hogy az ország intelligenciája vele tart.

Hogy ez így van, azt már azon elvitáztatlan tény is igazolja, hogy a konti-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az örökség.

Írta: Réssy J. H.

— Német eredetiből fordítva. —

Az öreg Márta fölébresztett:

— Nagybátyja haldoklik!

Lejöttem. Itt állok megint a kissé félrevont függöny előtt, a honnan két nap óta kémlelem annak a halálvívódását, a ki fölnevelt, a ki oly szerető gyámom volt. Száműzött körből. Megparancsolta, hogy ne bossánsanak be a kastelyba, minden ok nélkül, minden bűn nélkül, csupán azért, mert kitagadott ő miatta.

Oh! látom őt fel-alájárni a haldokló szobájában, őt lépésnyire tölem. Uralkodik, mintha királynő volna. A betegnek áldozza magát! Engedelmeskedik az orvos minden kívánságának, a ki együtt viraszt vele. Leszem minden mozdulatát. Iszonyu gyűlölet égeti ereimet, szivszorongással, megalázással, bosszúsággal vegyülve. Azután borzasztó fájdalom mérhetetlen csüggedtség.

— Oh! a hitvány! Oh! a szemét!

Szép nagyon. Arca fénylik a félhomályban, mint bus lombok közt a halvány nimfea. De én utálok szépsége miatt is; utálok mert gyalázatosan felhasználta, mert úgy használta, mint kését a gyilkos, mint a szerszámot a tolvaj.

S az emlékek tornyosulnak lelkemben, mint viharfellegek a nyugoti szőlben.

Látom újra őt az aggastyán mellett, mikor megjöttem Németországból. Hallom még nagybátyámat, a mint így szól:

— Oreg Senartom leánya... Egy fillér nélkül halt meg a szegény ördög... Remélem, megengeded, hogy egy kis hozományt hagyjak neki... Te azért ugyis milliomos maradsz!

O, a befogadott, kevélyen, szótlanul állt, rejtelmes tekintettel, mint az őszi tavak; sötét tűzű hajfirtai alatt csodás színű aroza egy csöpp meglepetést sem árult el. Büszkén fogadott. De azért egyenesen szivembe hatolt. Lépteire összerendeztem: finom körvonalai, a felhőkől megezüstözött tündéries körtefák alatt gyönyörrel töltöttek el.

Egy hónap múlva odaadtam volna érte az eget és földet. Volt bátorságom megmondani ezt neki s megkérni kezét. Habozás nélkül visszautasított:

— Soha!

Oh! ez a „soha!” Ez a világ végkiáltása volt; a nyárfák reszkedtek a levegő csodás színeiben; a komor, gyenge lány, mintha egyike lett volna a legendák kegyetlen titka-inak. Szívemet törte össze, de azért tisztának, fenségeseznek, büntelennek tartottam. Szeliden választoltam:

— Kiméletesebb lehetett volna...

— Az nem ért volna semmit!

Valami rideg nagyság áradt ki ebből az

ösztinteségből, a melyet osodáltam 22 éves kamasz szívem teljes érzelmiséggel!

Most tudom már, mi rejlett a mélységes szemü lányban! Ertem hallgatagságát, hideg magaviseletét, sértő visszautasítását, — már akkor biztos volt a maga dolgában, már akkor tudta, hogy ki fog fosztani vagyontomból. S e két nap alatt még csak megvetésemet sem kiáltottam sseme közé; — beértem assal, hogy kerülöm, hogy nem beszéljek vele! Ugyanesek nevetet a bárgyu kamaszon!

Erre a gondolatra előnt az epe, keresztül skarok rontani a függönyön. De emlékezetembe nyomulnak az orvos szavai:

— Meg akarja ölni betegünket?.. Egy peroc műve... Egy élénk felindulás, egy meglepetés és vég!

Tehát a természet maga is a rabló pártjára áll!... Ujra rátekindek. Az ágy fölő hajlik ugyanaz a kevély, szűries magatartás, az a rejtelmes arozkifejezés, a mely szívemet megejtette, az a szépség, mely fogvere a gyalázatra!...

E pillanatban az aggastyán hanykolódni kezd, nyöszörög, mint egy kis gyermek. Szívem megilletődik, sajnálom. De megszólal:

— Laura!

S erre megvetem, átkozom ostobaságát, gyáva hitvány szeretetét az idegen nő iránt. Erzem, hogy jogom van gyűlölni őt, mert semmi nemesség, semmi nagylelkűség nem igazolja azt, hogy elhagyott.

nens összes alkotmányos államai között a magyar kormány rendelkezik a legkevesebb eszközzel a választások befolyására. A közigazgatás nem állami és annak közegei a kormánytól függetlenek, a választási listák összeállítását, a választások napjainak kitűzését, azok vezetését a kormánytól teljesen független közegek teljesítik. A hivatalos jelölések intézménye, mint az a köztársasági Franciaországban létezik, nálunk ismeretlen, és ismeretlenek oly hatalmi aktusok, mint amilyenek például Poroszországban szokásosak, ahol a királyi rendelet parancsolja meg az állami tisztviselőknek, hogy a kormány jelöltjeire szavazzanak. Akik nem a hazug ráfogások után indulnak, azok tudják, hogy náluk a kormánypárti képviselők jelölését, az azok megválasztása körüli intézkedéseket nem is a kormány, hanem a helyi pártkörökkel egyetértve a szabadelvű párt országos bizottsága végzi s ez intézkedések jogosult költségeit a párttagok áldozatkészsége fedezi. Es ha mégis oly megsemmisítő az ellenzékiekre a szabadelvű párt számbeli erkölcsi tulsulya az csak annak tulajdonítható, hogy nála van az igazság, a sikeres munkában megnyilatkozó hasafiság. Ebben kifogyhatatlan a szabadelvűiek pártkasszája, a mely kincseknek anyagi hasonértékét nem tudják előteremteni sem az agrár grófok, sem a római jezsuiták kincses ládája és nem tudják erkölcsi értékét paralizálni sem a malom alatti kortések népámitó frázisai, sem az állásuk méltóságáról megfélemezett heczkápánoknak a vallás szentségét sárba tipró lelketlen izgatásai, a mik egyébként külön méltatást érdemelnek.

A szabadelvűpárt és a választások. A Pol. Cornak egy budapesti tudósítása az ellenzék részéről a szabadelvűpárt állítólagos korrupciója és választási visszaélései tárgyában emelt vádakkal foglalkozik és kifejti, hogy a szabadelvűpárt arra kell törekednie, hogy szerveze hivatát és ezáltal a választási küzdelemben a döntést biztosítsa a maga javára, de persze nem alkalmazhatja a maga felelősége tudatában az üres ígéretekkel való ámitás eszközét. Ezen tartózkodó magatartása dacára, a szabadelvű párt nézve a választási esélyek fölötté kedvesdek, úgy, hogy bizony remélheti, hogy az ellenzék től el-

hódít egy csomo mandátumot. Minden előjel arra mutat, hogy a szabadelvű párt győzelmét tisztességesen, presszió és korrupció nélkül, de még csak nem is csillogó frázisokkal és teljesíthetlen ígéretekkel, hanem egyes-egyedül azon körülmény folytán fogja elérni, hogy a nemzet nagy többségének teljes osztatlan bizalmát bírja,

Az országos szabadelvű párt végrehajtó bizottsága megalakulván, tagjai a kormányelnökön s a többi minisztereken kívül a következők: Podmanycsik Frigyes báró, Csáky Aloin gróf, Lukács Béla, Falk Miksa, Hegedűs Sándor, Hieronymi Károly, Láng Lajos, s mint jegyző Pereseli Béni, illetőleg helyette Rajner Béla.

A MUMUS.

Arad, október 9.

(?) Már csak jó színészek vannak a nemzeti pártban, ott csak értenek a színjátszáshoz. Azért mégis átkozott rosszul szavalt el ez a párt a riadóját. Akárhogy igyekeztek is nyugodt lelkiismeretet mutatni, kihallik abból a riadóból a nagy rettegés: Uram, isten, mi lesz már most? Mikor nagyon szorongatja valami az embernek a torkát, akkor ad ki olyan bizonytalan és olyan lápos hangokat, a melyekből a nemzeti párt kiáltványa áll. Pedig alig egy pár napja csak, hogy ugyan csak nagy hűhóval támadtak neki erről az oldalról főleg a jó urak Bánffyknak, milyen gyenge stílista és micsoda szégyen az, hogy Magyarország minisztereinek nem tud hangzatosabb beszédet készíteni a királynak. Pedig a kormányért, melynek működése benne volt a trónbeszédben, beszélnek a tettek. S ha úgy volna is, hogy a Bánffy báró szavai nem elég szépek, hát ő odaállíthatja maga elé a szép tetteket.

De vajon mit állíthatnak oda maguk elé Apponyiék, a mi elvonja a figyelmet az eszméknek attól a szegénységétől, az önképszerűségi szöveg frázisoknak attól a halmozatától, mely a legújabb honmentő manifesztumot olyan nevetségesen értéktelenné teszi?

Van mit odaállítani. Van a nemzeti pártban is, a többi ellenzéknek is.

Az a parlamenti asztaltársaság, melynek feje olyan gazdagon körülreremtetett most mindent nemzetiszini pántlikával, majdnem, hogy a fülébe nem kiáltja ország-világnak, hogy ő nem tehet róla, ha az ő manifesztuma

olyan gyöngye stilgyakorlat, de hát — ő nagyon fél. Jól tudja, hogy akármit csinál, akár mit ígér is a nemzetnek, mind hiába való: ott a mumus Bánffy báró a ki mindenkit leigás, mindenkit elnyom, a ki nem vésztel sem istent sem — Apponyit. Hízen elkövette a „politikai tisztesség ellen” azt a vakmerő merényletet, hogy a Kassán III. Rákóczyvá avatott nemzeti vezér ellen Jászberényben harozba küldi az igazságügyminisztert: Erdély Sándort. Hát ki hallott ilyet? Járja az? Nem brutálítás ez?

Hát igen, ez a nóta járja most a fogvazogó ellenzéknel. Senki sem vallja be legelőbb hangosan nem, hogy a kösvélemény a rossz sáfarkodásukért hidegedett el az ellenzékietől, de mert e fagyasztó hideget nem lehet letagadni — pedig istenem olyan rutinnal szoktak egyébként dobálódzni a jelentős és jelentéktelen szavakkal — előre keresnek hát fedezetet, a mely mögé vonulhassanak — a vereség után.

A kigunyolt, kikacsagott, tehetetlenek és képtelenek hirdetett minisztereink most egyszerre oly nagy kortes-genievé válik révedő szemükben, mintha az oroszokos választások Mont-Biancoja volna.

Azt mondják, győzni fog az összes ellenzéki pártokon s „rabigába” hajtja a nemzetet.

Hogyan? Egy egész országot le tud tartani tenyerével Bánffy Dese báró? Es a „gyöngye” minisztereink ily erős tudna lenni?

Nem látja be, hogy mikor félelmesnek hirdetik őt s egy nemzet rabzolgotartójának kiáltják ki, akkor magukat csáfolják meg s egész eddigi szereplésüket teszik nevetségessé?

Valóban, mulatságos dolog az ellenzéki újságok választási crikkeit olvasni.

Micsoda fogvazogás, micsoda didergés, micsoda lemondás, micsoda megsemmisülés ri ki minden sorukból.

Az ellenzéki választóknak — ha ugyan ilyenek még vannak — melegen ajánljuk, hogy ne olvassanak most ellenzéki lapokat, Mert ha olvasnak, elmegy a kedvük az életből, kislelkűség, kimondhatatlan csüggedés szállja meg őket s oserben hagyják a zászlót, a melyhez — az ellenzéki lapok szomorú sejtelméi szerint — csak a folytonos és biztos vereségnek kinja tűződhetik.

Az ellenzéki pártok vezetőit pedig atya-

Az orvos kezével int, zavart süttogást hallok, majd egy kiáltást:

— Megfulladok! . . . Jaj! . . . Én . . . Kinos esend, — valami rémületes sóhajtság, — azután egy hörgés és újra esend.

Az orvos lehajlik, hallgatódzik, vizsgál. Végre egy mély hang:

— Meghalt! . . . Ő keze közé rejti arcsát; én belépek, kiáltani akarok valamit. De valami gyermekes elfogadás hallgatásra kényszerít és ő szól először:

— Beszélni óhajtok önnel . . .

Szeme könnyel van tele; de hangja szilárd. Ugy látszik, dacol velem.

Mégis beleegyesem s a szomszéd szobába vezetem őt. Egy pillanatig szólanul vizsgáljuk egymást. Ő kezd újra beszélni:

— Meg kell magyaráznom, miért nem hivattam előbb . . . Nagybátyja határozottan kijelentette, hogy nem akar önnel találkozni, s én nem ellenkezhettem a beteggel . . . Ez különben az orvos határozott utasítására történt . . . Higyje meg, hogy sajnálom! . . .

— Elhiszem! — válaszolok sértő nevetéssel.

Erősen szemem közé nézett, — szeme ragyogott, — abba hagyta a sírást:

— Meg fogja bánni ezt a nevetést! — szól méltósággal. Gyávaság volt! . . . Lovagias kötelessége végig hallgatni előbb . . .

Fellépése zavarba hozott bár meg voltam

győződve, hogy megint valami kétszínűségről van szó; komolyan válaszolok:

— Jól van! . . . Végig hallgatom . . . Hevesen folytatja:

— Tudom, azt hiszi, hogy fondorkodtam nagybátyja mellett . . . tudom, hogy nekem rója fel azt, hogy elfordult öntől . . . s azt hiszi, hogy elraboltam örökségét . . . Tudom, hogy kapzsinak, hazugnak, cselszövőnek, becs telennek tart! . . . És mégis mindez nem igaz!

— Hát nem ön az örökös? — kérdém szomorú gunnyal.

— De igen uram, én vagyok az örökös! De semmi olyat nem tettem, a mit bár a legaggályosabb érzékenység kifogásolhatna! . . .

A mit vesély nélkül megtehettem arra nézve, hogy nagybátyja hívja önt vissza, azt megtettem . . . Csak az orvos kérésére hagytam fel könyörgéseimmel. Nagybátyja jótévő volt — megmentett a nyomortól, — a hála kötelességeiről nem feledkezhettem meg s mikor az a bolond gondolata támadt, hogy engem többre becsüljön önnél, nem tehettem mást, mint hogy meghajoljak: sokkal betegbb volt sem hogy ellenkezni lehetett volna vele . . .

— De ön az örökös! — szóltam újra az előbbi mélabus gunnyal.

— Eu vagyok . . . s aztán?

Tekintetét, tüzes, bus tekintetét egy perczre sem fordította el arcomról. Felkiáltottam:

— Az én helyemben mit gondolna? . . .

— Azt, a mit ön fog gondolni!

Egy iratot vett elő s felém nyújtotta:

— Boosásson meg az aggastyánnak . . . és semmisítse meg örökségének eme bizonyítékát!

Mozdulatlanul álltam. Kezeim reszkettek. Zavartan kezdtem sejtetni, mily borzasztó tévedés volt megvetésem.

— Mit akar mondani? — hebegtem végre.

— Itt a végrendelet . . . átadom önnek, szerencsétlen nagybátyja egyetlen örökösének. Szivverésem elállt. Neki támasszkodtam a falnak, kivert az izzadság, szégyen és kín fojtott, s nem mertem többé rá tekinteni, a kit becselentül vádoltam.

Egy percz múlva összeszedtem magam, éretem, hogy a vér a fejembe szökik s esdekelve kiáltottam:

— Boosásson meg, vegye vissza ez iratot . . . inkább meghalok, minthogy az örökséget ily módon elfogadjam . . .

— S ön, — kiáltott indulatosan és megvetően — azt hiszi, hogy hozzányulok . . . azt hiszi hogy beszenyezem magam lopással . . .

— Félreismertem önt! — kiáltottam megzavarodva. Ugy viselkedtem, mint egy vadállat . . . nyomorult fajánkó vagyok!

— Mindegy! . . . Valószínűleg többé soha sem találkozunk!

Szeliden szólt, lemondással, szép szemem mintegy a messziségbe merengett és most valóban tudtam, hogy „tisztá, fenséges büntelen”

fiáság szeretettel kérjük, szűrtessek be a választások idejére lapjait, a melyek az ellenzék ügyének csak ártanak, mert remegő közleményeikből, legyőzhetetlen Bánffy báró alakja az erő és hatalom élő szobra gyanánt emelkedik ki, s minden becsületes magyar embert visszariaszt attól, hogy az ellenzék reménytelen harczában meghalni, elveszni kívánjon dicstelentül.

Tisza elég nagy mestere volt a választásoknak, de azért ellenzéki lapjaink Bánffy-t tessék meg a választási hadjárat I-ös Napoleonjának.

Mondanak ugyan róla kellemetlen dolgokat is; de hát Napoleonról is elmondták, hogy felgyújtja a városokat és megszárazza a vízi katonáit.

Abban azonban unisonó megegyeznek, hogy a miniszterelnök hatalma, mint a gyermekek papirhajócskáira zuhogó viasz, eltemeti egy lábbig az ellenzéki kerületeket.

S legfeljebb Apponyi-Blondinról remélik, hogy a Niagara-vizesés felett kifeszített egy szál kötél, nagy nehezen mégis csak áthalanszirozik, s Jászberényben a hol a Lehel-kürtjébe oly sokszor fújt bele, méltóságosan kis szó többséggel győzi őt le az igazságügyminiszter.)

Es lesz a nemzeti párt legkimagaslóbb választási győzelem. S bizony elég dicsőséges bukás lesz, csak kis szó többséggel bukni megjelyleven miniszterrel szemben, mikor a „legnagyobb élő magyar“ nagyobb szavatskülönbséggel is megbukhatnék tulajdonképpen.

Kormánypárti szavazók, a szabadelvűség hívei, a választások egész ideje alatt csak ellenzéki lapokat olvastatok.

Megtudjátok azokból, hogy Bánffy báró hatalmának földi ember ellenállani nem tud; hogy egy autokrata ellentmondást nem tűr dacával gázol át az ország legszentebb érzelmein; hogy a Tisza-csoport legdrágább fejét úgy kaszabolja le, mintha más fejek volnának; hogy Wekerlét füstre akasztotta, mintha östövér oldalos volna; hogy Szapáryt a főrendiház elnöki székébe kommandírozta, hogy ez a „kiváló tehetségű“ államférfi ne legyen utjában.

Mindezt Bánffy cselekszi. Sőt még külön dolgokat is megtesz ennél. — Tálczára teszi Magyarországot anyagi érdekeit s mint egy pohár ozitromos vizet, úgy adja át Ausztriának.

tetsző félelem fogott el, tele imádatlással és alázzal.

— Nyomorult! — mormogtam. — Mit ér nekem ez a pénz! . . . Ha öntől elfogadom, én rám nézve a legnagyobb bűnhődés . . . Nem kell! . . . Elfogadni öntől, aki oly érzéketlenül visszautasított, . . . öntől, a ki ezzel a megalázó szelidséggel megvet . . . hitványnak tartanám magam egész életemben!

— Mit beszél Hitványnak mert visszaadom vagyonát? Mert nem akarom kihasználni egy beteg gyöngeségét? . . .

Egy lépést tett hátrafelé, s ruhájának suhogása, éjhaja fényének játéka, ajkának kellemes komolyan elosüggasztettek:

— Istenem; miért nem fogadhatta el szerelmemet, miért tűzött ki életéből?

— Szegény leány voltam, akit jóság és bizalom fogadott . . . árulással viszonztam volna ezt a jóságot és bizalmat, ha meghallgatom . . .

— Es ha gazdag lett volna, — kiáltottam lelkesedve, — meghallgatott volna?

Lehunytá szempilláit. Egy percig határozatlanul állt. Aztán felvetette nagy szemét:

— Azt hiszem, igen beszélt . . .

Lelkesedésem megkétszereződött, nem tudtam, mit szóljak, csak hebegtem:

— De akkor . . . lehetne . . . még . . .

Intett, hogy hallgassak.

— Adjon gondolkodást.

Hallgattunk.

Úgy néztem rá, mint valaha a szent ké-

Elsőtétől a nap, ha akarja; a föld megáll forgásában s az egész világrend összebomlik. Olyan ember ez a Bánffy báró!

S ha nem is ilyen, de hasonlatos, mindenki, a ki a szabadelvű párthoz tartozik. — Bűvös varázsa van mindegyiknek, amely ront. Előbb megrontja az ellenzékét, aztán az országot. Mert az csak bizonyos, hogy a ki az ellenzék ellen szóval vagy tettel odaáll, országrontó, hazaáruló.

Választási mozgalmak.

— Saját tudósítóiaktól. —

Arad, október 9.

Az aradi mandátum.

A politikai kombinációk lassankint minden témát kiszorítanak a társalgásból. Tegnap már uton-utfelen csak a mi választásunk esélyeiről beszéltek. Okot rá az ellenzék adott, mely még hivatalosan nem lépett ki jelöltjével, de a boszorkányüstben sístereg, forrong erősen a kavarrék. Különösen az a féltuzozat ember, a ki bámulatos kitartással most is Apponyira esküszik, tanácskozott élénken uton-utfelen és zárt helyen. A függetlenségi párt magatartása izgatta fel ezeket az urakat. Ennek a pártnak egy része ugyanis nem osztja elnökének, Müller Károlynak a nézetét, hogy továbbra is kezét fogva kell sorakoznia a volt nemzeti párti képviselő mellett. — Sem Atzél Pétert, sem Wenckhe in Frigyes grófot, sem más nemzeti pártit nem akarnak Aradon mandátumhoz juttatni. Müller ezért le is köszönt a pártban viselt elnökségről.

A szabadelvűpárt nyugodtan néz a választás napja elé. Az ő jelöltjét az az erő viszi előre, mely Arad polgárságának legérzékenyebb lelki sajátsága: a tettekben megpecsételt szabadelvűség. Akár a Müller intenciója szerint, akár annak ellenére vesz részt a függetlenségi párt a választási mozgalmakban, az aradi mandátum azé lesz, a kiben az országos és helyi érdekek Aradhoz méltó szószólót találunk, Hieronymi Károlyé.

Elekki tudósítónk azt jelenti telefonon, hogy tegnap este a község lakosságából deputáció jelent meg Wittmann Jánosnál, a szent-annai kerület volt képviselőjénél s felszólította, hogy fogadja el újból a jelöltséget. A küldöttség szóoka Magyar y jegyző volt, németül pedig Braun Ferenoz beszélt. Witt-

pekre a kápolnában. Visszatartottam lélekzetemet, mintha a világ végén lettem volna, valami szent helyen, a hol egy csoda beteljesülését vártam.

— Ma, — szólt, — azt hiszem, jogom volna meghallgatni önt: a visszautasítás most már csupán érzelmeimtől függene . . .

Közelebb léptem hozzá. Dideregtem, mintha nagy hidegben volnék:

— Fogadja el hát életemet, vagy utasítsa vissza!

— Nem utasítom vissza! — szólt szeliden . . .

S hirtelen hozzá tette gyöngéden, jóságosan s assal a finom női gunnyal mosolyogva:

— Es sohasem utasítottam volna vissza. ha! . . . Mert ha ön gyorsan belém szeretett az én szerelmem sem támadt lassabban!

Valami csodálatos gyöngeséggel teltem el. Megragadtam Laura kezét s alázatosan megosólkoltam. Visszahuzódott tőlem; emlékeztetett a jelenlevő halál komolyságára, melyről igazán nagyon megfélekedtem. Csevegésünk hangja halkabb lett. De lelkem megfélekezett a sirról, a lángoló ifjuság égett bennem, amely a rombolások közepette is kivieszi részét az életből és a boldogságból! . . .

Igy szereztem meg örökségemet.

mann hajlandónak mutatkozott elfogadni a jelöltséget.

Makóréi jelenti levelezőnk, hogy az ottani szabadelvű párt vasárnap déle.ött fél 11-órakor képviselő jelölő nagy gyűlést fog tartani, a mikor a párt képviselő jelöltjét újra gróf Teleky Józsefet, azt a lelkes nagy hazafit fogják kikiáltani, a kinek érdemei Makóváros történetében elvülhetetlenek. Ezen a gyűlésen a makói szabadelvű pártnak minden tagja jelen lesz és nagy lelkesedéssel ezor választó polgár fogja kiáltani azt a hagyományos, gyujtó szót: megválasztjuk! Szenté Vidor, a párt elnöke, e kiváló fontosságú ügyben igen lelkes hangú felhívást intézett a szabadelvű párt tagjaihoz. A függetlenségi, mint irtuk, J u s t h Gyulát már a múlt vasárnap jelölték.

Nagyváról azt írják, hogy a napokban Földeákon járt Hegyi Antal, a hírhedt csongrádi plébános, hogy puhatolja: vajjon K a a s Ivor táro jelöltsége kívánatos-e? Ha a n é p p á r t i támogatásra számíthatna, akkor Kaas Ivor báró a n e m z e t i párt programjával lép föl a n a g y l a k i kerületben.

Temesvárról írják: gróf Szapáry Gyula bucsulevele után a temesvári szabadelvű párt vasárnap gyűlést tart, a melyben a bucsulevele adandó válasz és az új jelölésre vonatkozó további teendők felett fognak határozni. Több lapnak az a hire, hogy a csanádi káptalan néhány tagja, nevezetesen H e m m e n Ferenoz és S z e n t k l á r a y Jenő kanonokok néppárti programmal fellépni szándékoznak, teljesen alaptalan. A káptalan és a püspöki aula passzív magatartást tanusit a választási mozgalmakkal szemben.

Nagyváradról sürgönyzik: V é g h s ő Gellért, belényesi választóhoz nyílt levelet intézett, melyben kijelenti, hogy mandátumot többé nem vállal. Nagyváradon a nemzetipárt a napokban megalakul s Z i c h y Jenőt akarják felléptetni T i s z a ellen. Tisza Kálmánhoz folyó hó 11-én küldöttség megy Budapestre, hogy felkérje a mandátum elfogadására. N.-Szalontán B a l o g h László ellenjelöltje L o v a s s y Andor nagyváradai kormánypárti lapszerkesztő lesz.

Hunyadmegye választókerületében az előleges jelölések így alakultak: a dévai kerületben B a r c s a y Kálmán eddigi képviselő egyhangú választása bizonyosra vehető. A vajdahunyadi kerületben P o g á n y Károly eddigi képviselő megválasztása még ellenjelölt esetében is bizonyos. A hátszegi kerület eddigi képviselője, N o p o s a Elek báró, a szászvárosi kerületben lép föl, hol megválasztása ép ugy bizonyos, mint a hátszegiben M a r a László birtokos és volt főszolgabíró. A körösbányai kerület eddigi képviselője, J ó s i k a Gábor báró mellett H o l l a k y Imre dévai ügyvéd föllépését emlegetik. Mindezek a kerületek szabadelvűpártiak s azok is maradnak.

Megyei és városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottsága által Aradon 1896. évi okt. hó 12-iki évnegyedes rendes közgyűlésén tárgyalandó ügydaboknak.

34. Maros Tordavármegye törvényhatóság bizottságának átirata a millenáris hodoló felvonulás megörökítése tárgyában.

35. Abauj Tornavármegye közönségének átirata a törvényhatósági tisztviselők helyzetének az állami javadalmaszás felemelése útján való javítása tárgyában.

36. A vármegye alispánjának jelentése a megyei székház csatornázási és viavezetési költségei fedezése tárgyában.

37. Ó-Pécska képviselő testületének határozata a telekkönyvi átalakítás költségeinek fedezése tárgyában.

38. M.-Pécska község képviselő testület határozata a község tulajdonát képező u. n. „Toldi ház“ bérbeadása tárgyában.

39. Magyar-Világos község képviselő testület határozata templom előtti tér rendezési költségeinek fedezése tárgyában.

40. Pankota község képviselő testületének határozata a volt végrehajói irnoki állás megszüntetése mellett az e czimen kiadásba tett 400 frt. fizetés visszatérítése tárgyában.

41. Pankota község képviselő testületének

határozata a jegyzői lak udvarán teljesített munkálatok költségeinek megtérítése tárgyában.

42. Erdőhegy község képviselő testületének határozata az ártésikut furatási költségeinek fedezése tárgyában.

43. Sikló község képviselő testületének határozata a tagosítás folytán megváltozott telekjegyzőkönyvek beszerzési költségei tárgyában.

44. Gy. Varsánd község képviselő testületének határozata a községi orvos által birt lakóház újból bérbeadása tárgyában.

45. Sikló község képviselő testületének határozata az irnoki fizetés felemelése tárgyában.

46. O. Pécska község képviselő testületének határozata a helypénzzsodési 365 frt. haszonbérből 100 frt. elengedése tárgyában.

47. A borosjenői járás főszolgabírájának jelentése a mesőcsősök fizetése tárgyában.

48. Borosjenő község képviselő testületének határozata egy harmadik irnoki állás rendszeresítése tárgyában.

49. Somoskés község képviselő testület határozata, legelő haszonbérbe vétel tárgyában.

50. Solymos község képviselő testületének határozata behajthatatlan adóátalékok leírása tárgyában.

51. Moroda és Gyarmata községek képviselő testület határozata a morodai körjegyzői lak újból építése tárgyában.

52. M. Radna község képviselő testület határozata tévedésből kivett közkövetelés leírása tárgyában.

53. M. Radna község képviselő testület határozata egy árusarnok építése tárgyában.

54. Török Bálint és társai felebbezése a osermői bíró választás ellen.

55. Krokna község képviselő testület határozata a község tulajdonát képező állami költsön kötvénynek a görögkeleti egyház község részére leendő ajándékosza tárgyában.

56. Pioszat község képviselő testület határozata a körjegyzői lak és iroda átalakítása tárgyában.

57. Milova község képviselő testület határozata Beles János ügyvédi díjainak kielégítése tárgyában.

58. Turba község képviselő testületének határozata Szász Pál egyéni alapbéli tartozásának leírása tárgyában.

59. Borosjenő község képviselő testület határozata a rendőrök fizetésének arányosítása tárgyában.

60. Dézna község képviselő testület határozata földvétel tárgyában.

61. Zimbrói körjegyzőséghez tartozó községek képviselő testületeinek határozata a zimbrói körjegyzői lak és irodaépület eladása tárgyában.

DÁLNOKI NAGY LAJOS,
főjegyző.

Folytatólagos sorrendje

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1896-ik évi október hó 14-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

11. A nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur értesítése, mely szerint a Császárné és királyné O. Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Pernyáya külváros nevével „Erzsébet” külvárosnak neveztesse.

12. Jegyzőkönyv a városi köz és árvapénztár megvizsgálásáról.

13. Révész Odön és Ládai Antal kérvénye az Erzsébet külvárosi személyes jogu gyógyszerár átruházása tárgyában beadott kérvénynek a kormányhatóságához leendő felterjesztése iránt.

14. A tanács jelentése az aradi vaspálya és téglagyár részvénytársaságnak a „Société anonyme éclairage du centre” brüsseli részvénytársasággal az engedély szerződés átruházása végett kötött szerződés jóváhagyása s az engedély határidő kiterjesztése iránti kérvénye — úgy a „Société anonyme éclairage du centre” brüsseli részvénytársaságnak a közúti vaspálya társasággal a közúti vasúti engedély szerződés átvétele végett kötött szerződés helybenhagyása s az engedély határidő kiterjesztése iránti kérvénye tárgyában.

15. Vormittag Mihály és Reich B. Károly kérvénye az előbb nevezett által haszonbérbe vett nagylegelőbeli 294—136/1100 hold föld bérletének utóbb nevezettre való átruházása iránt.

16. Az igazoló választmány jelentése Arad

sz. kir. város törvényhatóságánál 1897-ben üléssel és szavazattal bíró legtöbb adófizető törvényhatósági tagok névjegyzékének megállapítása tárgyában.

Arad, 1896. október hó 9-én.

Kiadta
INSTITORIS KALMÁN,
főjegyző.

Bizottsági ülések a vármegyén.

— Saját tudósításoktól. —

A közigazgatási bizottság.

A tegnapi napra kitűzött ülések sorozatát a vármegye közigazgatási bizottsága nyitotta meg délelőtt 9 órakor F á b i á n László főispán elnöklete alatt tartott október havi rendes ülésével. Ott voltak a bizottságban az elnöklő főispánon kívül S z a t h m á r y Gyula alispán, V á s á r h e l y i Béla, B o h u s István báró, S o l y m o s s y Lajos báró, T a k á c s y Sándor dr., B á n h i d y Antal báró, B a r k a s s y Kálmán, D á n i e l Gergely, O r m o s Péter választott bizottsági tagok, továbbá a bizottság szakelődői V a r j a s s y Arpád kir. tanfelügyelő, I s s e k u t z Károly dr. megyei főorvos, P e o s k á n Sándor árvaszéki elnökhelyettes, F é d e r e r Ferenc pénzügyigazgatásági titkár, V ö r ö s Vidor t. főgyógyász, B a c s ó Frigyes kir. mérnök, M e s z l é n y i Antal kir. alügyész és D á l n o k i Nagy Lajos főjegyző, L e n g y e l Sándor dr., S c h i l l József és O p r e Péter dr. aljegyzők mint alispáni előadók.

A szakelődők havi jelentéseit észrevétel nélkül hallgatta meg s vette tudomásul a bizottság. A jelentésekben ezeket hallottuk, mint általánosabb érdekű dolgokat:

Az alispáni jelentés szerint a megye személybiztonsága szeptember hónapban kielégítő volt, csak Bogyst községben fordult elő egy gyilkossági eset. A vagyonbiztonságot 20 kisebb lopási eset savarta meg. A sertésvész, mely hónapok óta pusztít a megyében, szeptember hónapban stagnált. Egy helyen fellépett, de két helyen megszünt úgy, hogy szeptember hó végén 124-at tett ki a fertőzött községek száma.

I s s e k u t z Károly dr. főorvos jelenti, hogy a megye közegészségi viszonyai a nyári betegségek némi hanyatlása folytán javultak, a beteg mozgalom az előző haviról kisebb volt és 34-el kevesebb az elhaltak száma is. A roncsoló toroklob 12 esetben jelentkezett 4 halálos kimenetellel. Orvos rendőrileg 63 embert és 9 hullát vizsgáltak meg.

Kiválóan érdekes es alkalommal is V a r j a s s y Arpád kir. tanfelügyelő jelentése. Eszerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter a t a u o s i millenniumi népiskola kiépítésére 6800 frt segélyt engedélyezett és az építési munkálatokra az árlejtes kiírását elrendelte. Kisjenőn az állami leányiskola két tanítónő működése mellett megnyitott, Osermő község pedig egy második állami népiskola ozéjaira 1000 forint hozzájárulást ajánlott meg. Mint örvendetes eseményt jelenít végül a tanfelügyelő, hogy K o n o p y Kálmán odvosi birtokos kezdeményezésére megtétettek a hivatalos lépések arra, hogy Odvos községben egy állami népiskola létesüljön. Konopy az iskola számára egy tanteremnek és tanítói lakásnak alkalmas épületet 10 egymásután következő évre díjtalanul ajánlott fel.

A p é n z ü g y i g a z g a t ó s á g jelentése szerint az adóbefizetés ssaporán folyt. — Egyenes adóban 201,387 frt 24 és fél kr, hadmentességi díjban 5933 frt 46 kr folyt be, amabban 6236 frt 16 és fél krral, ebben 153 frt 31 krral t ö b b, mint az előző év hasonló időszakában. A közvetett adók és jövedékek 88 ezer 685 frt 17 krt jövedelmezték, 931 frt 11 és fél krral szintén többet, mint 1895-ik év szeptember havában. Jövedéki kihágás egész sereg volt szeptemberben: szeszjövédéki 23, vadászati 3, állami italmérségi 47, dohányjövédéki 49 és sójövédéki 2.

B a c s ó Frigyes kir. főmérnök jelentése szerint a közlekedés úgy az állami, mint a törvényhatósági utakon, a gyakoribb esőzések dacára is, akadálytalan.

A szakelődők jelentései után számos, nagyobbára kisebb jelentőségű, különböző köz-

igazgatási ügyet tárgyalt le gyors tempóban a bizottság. Napirenden volt Z a o h a r i á s József, a hirhelt fekete gyarmati exjegyzőnek egy felebbezési ügye is, ki a börtönből írott folyamodásában arra kérte előbb az alispánt, most meg a közigazgatási bizottságot, hogy felfüggesztésétől elmozdításáig iárá s visszatarított jegyzői fizetését tudják be az elszakított pénzekbe. Amde a bizottság azon nézetben volt, hogy a felfüggesztett községi tisztviselőnek fizetése feléig terjedhető járandósága csak akkor jár ki, ha fegyelmi utou és nem büntető eljárás során függesztik fel állásától, — és ezért a volt jegyző felebbezését elutasította.

Néhány szabadságotlasi ügyet intézett el ezután a bizottság. Szabadságot nyertek és pedig valamennyien hat hetet: V u k u l e s z k u Titusz pécska, H e p p e s Aladár elöki és S a l a o s Gyula nagyhalmgyi járási szolgabírák.

A teljes ülés befejezte után az utadó felszólamlási, erdei kihágási, gyámügyi felebbevíteli és fegyelmi választmányok s illetőleg albizottságok tartottak még rövid ülést.

Mezőgazdasági bizottság.

Ugyancsak tegnap délelőtt 11 órakor tartotta a vármegye mezőgazdasági bizottsága is a megyeház gyűlés termében október havi ülését.

Jelen voltak S o l y m o s s y Lajos báró elnöklete alatt, B o h u s István báró, T a k á c s y Sándor dr. B a r k a s s y Kálmán, S á g h y Kálmán kir. erdőfelügyelő és S c h i l l József bizottsági jegyző.

Az ülésnek két érdemleges tárgya volt. Az egyik a vármegye Dud községének egy birtokvásárlási ügye. Ez a község ugyanis már régebben elhatározta, hogy 68 ezer forint vételár mellett megvásárolja ifj. Dániel Pál duudi birtokát, de a vármegye törvényhatósági bizottsága sokallván e vételárat, a határozat jóváhagyását megtagadta s felkérte a megye mezőgazdasági bizottságát, hogy adjon véleményt: megéri-e a birtok a kikötött 68 ezer forintot és még ha igen is, ajánlja-e a bizottság, hogy a vétel jóváhagyassék? A mezőgazdasági bizottság szakértők által körülmenyesen felbecsülte a birtokot és tegnapi üléséből azt javasolja a megye törvényhatósági bizottságának, hogy a Dud községre néve előnyös adásvételi szerződést hagyja jóvá.

A másik érdemleges tárgy a szarvasmarhaj- és sertésstenyészésre vonatkozó vármegyei szabályrendeleti tervezet megbeszélése volt, melyet S z a t h m á r y Gyula alispán küldött át véleményadás végett a bizottságba. Többek hozzászólásai után a bizottság némi csekély módosítással magáévá tette a szabályrendeleti tervet és azt a törvényhatósági közgyűlésnek is elfogadásra fogja ajánlani.

Ezzel kevéssel déli 12 óra előtt az ülés véget ért.

Erdészeti bizottság.

A d. u. 3 órára kitűzött állandó választmányi ülés miatt szokatlan időben d. u. 1 és fél órakor ült össze a harmadik bizottság, a vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága. Az ülésen, melyen S z a t h m á r y Gyula alispán elnöklött, részt vettek: S á g h y Kálmán dévai kir. erdőfelügyelő, F o t h y Nándor kir. főerdész és L e n g y e l Sándor bizottsági jegyző.

A 3 óráig eltartott ülés erdészeti folyó ügyeket intézett el.

IDÓJÁRÁS.

Légyonás: reggel 7 órakor 788.0 milliméter, délután 3 órakor 786.4 milliméter. Mőmőrák: reggel 7 órakor C° + 18.7, délután 3 órakor C° + 31.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. S., délután 3 órakor K. S. Felhőzet: reggel derült, délután gyéren felhős. Csapadék az azóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható

— Október 10. —

Derült. — Száraz. — Meleg.

HIREK.

Arad, október 10.

Vonatok indulása	
ARADRÓL:	
Budapestre gyv. reg.	8.18
sv. da.	11.20
tv. da.	3.54
sv. este	9.35
Csabára (péntek) da.	12.—
Szolnokról vv. reg.	5.10
Tóváros sv. reg.	6.30
sv. da.	4.30
gyv. este	7.02
Boborszára vv. da.	2.30
Temesvárra sv. reg.	6.20
sv. da.	11.35
sv. da.	5.—
Szegedre sv. reg.	4.45
sv. da.	3.45
sv. da.	4.10
N.-Halmágyra sv. reg.	6.35
sv. da.	11.55
sv. da.	4.50
M.-Hegyesre vv. da.	2.20

Vonatok érkezése	
ARADRA:	
Budapestről sv. reg.	6.05
sv. da.	3.55
gyv. este	6.52
Csabáról (péntek) reg.	7.—
Szolnokról tv. reg.	9.10
sv. este	8.47
Tóváros vv. reg.	6.54
sv. da.	3.08
gyv. reg.	8.08
sv. da.	10.50
sv. este	8.55
Radnáról tv. da.	8.12
Temesvárról vv. da.	10.43
sv. da.	3.44
sv. este	10.55
Szegedről sv. da.	8.45
sv. este	6.42
sv. éjjel	10.25
N.-Halmágyról sv. da.	8.03
sv. da.	11.05
sv. este	6.34
M.-Hegyesről vv. da.	12.50

Október 10. Szombat. Róm. kath. naptár: Ferencz. — Protestán naptár: Ferencz. — Izraelita naptár: Sabbat Noahs — Görög-keleti naptár (szeptember 28.): Charito. — A nap kél 6 óra 18 pereskor, nyugszik 6 óra 20 pereskor. — A hold kél 11 óra 37 pereskor, nyugszik 7 óra 20 pereskor.

Október 10. Aradmegye számonkérő székének ülése délelőtt 9 órakor. — A megyei állandó választmány ülése.

Október 11. Az aradi hírlapírók és írók körének rendkívüli közgyűlése délután 2 órakor (Iparosbírái tanács-társam.) — Az aradvárosi szabadelvű párt képviselő-jelölté közgyűlése délelőtt 11 órakor (Krispin-társam.)

Október 12. Aradmegye öszi közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Október 13. Aradmegye körponti választmányának ülése délelőtt 11 órakor.

Október 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Október 17. Az aradvárosi tanácsgyűlés 1896. évi közgyűlése Borosjenőn. — Az első aradi gyártelep részvényszeres közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Szabadegyházi emléktárgyak országos múzeuma (szabadegyházi II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kélessy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Aradváros rendkívüli közgyűlése.

Aradváros köztörvényhatósági bizottsága hétfőn délután rendkívüli közgyűlést tart melyen felolvassák a királyi meghívó levelet s ezzel kapcsolatban a szükséges intézkedéseket megteszik. A főispánnak ide vonatkozó körlevele így hangzik: Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságát 1896. évi október hó 12-ik napján d. u. 5 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre ezennel összehívom. Tárgy: Legkegyelmesebb királyi leirat a f. évi november hó 23-ik napján megnyitandó országgyűlésre felküldendő képviselő megválasztása iránt. Arad, 1896. évi okt. hó 9-én. Fábrián László főispán.

— A királyi meghívó. A magyar királyi miniszterelnökség — mint már írtuk — osztrótkön küldte meg Aradmegye és Arad szab. kir. város törvényhatóságához a királyi meghívó-levelet. Ez a nevezetes okirat nagy ivrét alakú vastag papir belső oldalára van nyomtatva, kömetaszéni díszes kezdő sorral, s közvetlen a szöveg alatt jobb felől 5 felsége sajátkezű aláírásával, alább balfelől br. Bánffy miniszterelnök aláírásával ellátva. Az okmány háromrét összehajva 5 felségének a nagy magyar orzomérrel ellátott ostya-pecséttel és pergament szalaggal sáratott el, kívül pedig a köztörvényhatóság közönségének, kedvelt híveinek van csimezve.

— A lezavazott villamos-vasút. A tegnapi nap egyik legérdekesebb eseménye az, hogy Aradmegye állandó választmánya nagy többséggel megtagadta a tervezett arad hegyaljai villamos vasúttól minden hozzájárulást, ami pedig — ismerve a választmány illusztris tagjainak nagy befolyását — azt jelenti, hogy az október 12-iki

meggyűlésnek is minden valószínűség szerint es lesz az álláspontja.

Néhány nappal ezelőtt egész terjedelmében közöltük azt a beadványt, melyet Páterfy Antal és társai intéstek Aradvármegye törvényhatóságához s amelyben az alapítók 50 ezer forintnyi részvény jegyzését kérték a megye közönségétől. Az állandó választmány tegnap délután tartott ülésében vette tárgyalás alá a kérvényt.

Szatmáry Gyula alispán volt az első felszólaló, ki 20 ezer forintnyi hozzájárulást indítványozott kikötve azt, hogy 10 ezer forintért törzs- 10 ezer forintért pedig elsőbbségi részvényeket kapjon a megye.

Nachtnébel Odön leghatározottabban ellenez minden hozzájárulást, mert nem látja be, hogy a tervezett vasút, Aradmegye forgalmi érdekeit emelhetné. Tisztán személyforgalomra alapított közlekedési vállalatot az Arad-hegyalján egészséges, életképes vállalatnak nem tarthat a és konzorziumnak semmit sem szavas meg.

Hasonló értelemben nyilatkoztak Bohus István báró, Vásárhelyi László és Heinrich Sándor, kik mindannyian kétségbe vonván az egész terv életre valóságát a kérvényt elutasítani kívánták.

A vasút ügye mellett foglaltak állást Vásárhelyi Béla és Beles János, ugyazintén Fábrián László főispán is, kik utalva a tervbe vett vasút közforgalmi nagy jelentőségére, hajlandók voltak megszavazni a hozzájárulást.

Hosszú, de igen éles vita után Fábrián László főispán kimondta az állandó választmány határozata gyanánt, hogy a törvényhatósági bizottságnak semmi hozzájárulást sem fognak javaslatba hozni.

— Kiténtetett aradi kiállítók. Az időleges kertészeti kiállítások zsűri-tanáosa Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elnöke alatt ülést tartott, a melyen a kiállítók kiténtetéseit véglegesen megállapította. Mint a fővárosi újságok közlik, ezen a kiállításon Bohus László br. Halmay Andor, Nádasdy Ferencz gróf és Sukovszky József Mária herceg milleniumi nagy érdemeit nyertek.

— Elismerés Aradmegye jegyzőinek. Az aradmegyei jegyzők és körjegyzők egylete — mint ismeretes — elhatározta, hogy a milleniumi esztendő négyeszeresen fogja beszámítani jegyzői nyugdíjjogosultsági idejébe. A megye állandó választmánya tegnap foglalkozott ez ügygel s egyhangulag megállapodott abban, hogy a jegyzők, határozatát jóváhagyására fogja ajánlani az októberi közgyűlésnek. Az állandó választmányi határozati javaslat igen elismerő hangon szól általában a községi és körjegyzők munkásságáról és dícsérőleg emlékezik meg az aradmegyei jegyzők mindig ügybusgó és kötelességtudó magatartásáról. Az elismerő szép szavak általános helyesléssel találkoztak a választmányban.

— Aradvármegye állandó választmánya tegnap d. u. 3 órakor ülést tartott az alispáni irodában, melyen az október 12-iki közgyűlés tárgyait készítette elő a választmány. A szokatlanul népes ülésen jelen voltak Fábrián László főispán elnöke alatt: Bohus István báró, Vásárhelyi Béla, Szatmáry Gyula alispán, Nachtnébel Odön, Beles János, Szentpétery Antal, Vásárhelyi László, Ormos Péter, Heinrich Sándor, Vörös Vidor, Ulrich Antal és még többen. Az ülésen legelőkelőbb érdeklődést az arad hegyaljai villamos vasút ügye keltett és idézett elő nagyobb vitát; ennek lefolyását azonban lapunk más helyén ismertetjük.

— Az ujonczok. Az aradi osz. és kir. 33-ik gyalogezrednek Pancsován fekvő első zászlóaljához már elutazott az idén bevonult ujonczok transportja. 188-an vannak ezek, a kik Aradtól s a megyéről messze viselik az angyalbőrnek nevezett uniformist.

— Megszűnt járvány. Elekrdl azt a hírt közli levelezőnk, hogy a gyermekek közt járványosan fellépett difteritiss teljesen megszűnt. Ez az örvendetes fordulat az erőlyesen kereszttől vitt egészségügyi hatósági intézkedéseknek köszönhető.

— Ékszerlopás Aradon. Osztrótkön este nagyobbabban ékszerlopás történt hát és nyoloz óra között a város végén levő hintázónál. A hintatulajdonos 300 frt értékű ékszereit s kész pénzét sátrában egy vasládában tartotta, melynek kulcsa állandóan nála volt. Osztrótkön este valami dolga akadt a városban, melynek elvégzésével visszatért s mitsem gyanítva pénzét akarva a ládában elhelyezni. Amint a ládához közeledett, rémülve tapasztalta, hogy annak fedele nyitva van s hogy a ládán feszítésnek nyomai látszanak. Reszkette nyitotta fel a fedelet s ekkor látta, hogy az teljesen üres, értékes ékszereit s 18 frt készpénzt ellopták. A tolvaj felhasználta a tulajdonos távollétét, betört a sátorba, a nagy sötétség folytán senkitől sem látva s ott a ládát egy vas eszközzel felfeszítette s tartalmát kilopta. Mikor az asszony első ijedtségéből magához tért, egyik szolgáját hívta magához, elbeszélte a történetet s öt frtot adott át neki, hogy keressen, kutasson a tettes után. A szolga nyomban utnak is indult állítása szerint Temesvárra, hogy a tolvaj nyomát kutassa. Ezalatt az asszony a rendőrséghez futott, mely rögtön megindította a vizsgálatot. S ekkor furcsa história derült ki. A gyanúokok a legnagyobb következetességgel arra a szolgára irányulnak, kit az asszony még pénzzel is látott el a tettes üldözésére. — A rendőrség keresi a tolvajt de eddig sikertelenül.

— Könyöradomány a tűzkárosultaknak. Sopronmegye egyik népes és virágzó községét Hinródot, mult hó 19-én véletlenül támadt tűzvész majdnem teljesen elpusztította ugy, hogy százánál több osalád, a tél közeledtével nemcsak hajlék nélkül maradt, de ki van téve a legnagyobb nélkülözéseknek, mert az összes gabona és takarmány, több mint 60 ezer forint értékben, s tűzvész áldozatul esett. — E szerencsétlenek felségelyezésére Aradmegye alispánja vármegyeszerte könyöradomány gyűjtést rendelt el, felhíván a főszolgabírákat, hogy a begyűlt összegeket a gyűjtőivel egyetemben folyó évi december hó 15-ig terjeszték be.

— Egy vendéglőse öngyilkossága. Tegnapelőtt reggel 8 órakor a makói „Vigadó” vendéglőse, Mészáros Sándor szíven lötte magát. Mészáros Sándor Aradról ment oda a hol neki kávéháza volt. A sors azonban a szegény embert mindenütt üldözte, sehol sem tudott boldogulni üzletével, pedig jó modoru ember volt s vendégei is szerették. A mult héten aztán egészen beleesett a buskomorságba. Mindenkinek panasszkodott s gyakran emlegette, hogy öngyilkos lesz. Tegnapelőtt reggel beváltotta szomorú ígését, egy 9 milliméteres revolverrel meglötte magát. A golyó a szívbe hatolt s rögtön halált okozott. Temetése tegnap délután volt.

— Új szikvizgyár Aradon. Német Erzsébet férjzett Madár Andrásné aszírnt kért a várostól engedélyt, hogy Pécskai ut 7. szám alatt egy szikvizesszőrpgyárat állíthasson fel. Miután az orvosi és kapitányi hivatal a gyár felállítására ellen kifogást nem tettek, a tanács a gyár felállítását bizonyos megszabott feltételek mellett kérvényezőnek megengedte.

— Jegyzői vizsga. Tegnap jegyzői vizsga volt Osanád vármegyén, melynek írásbeli része délelőtt, szóbeli része pedig délután folyt le. A vizsgálatra hárman jelentkeztek, a kik valamennyien képesítve lettek, és pedig Ka-

csinka János és Molnár István egyhangulag, Nagy Zoltán pedig szótöbbséggel.

— **Hamis ezüstforintosok.** Ónodi Mihályné csütörtöki belátogatott az aradi piacra hogy a közelgő tére egy jó meleg szűrt vásároljon magának. Felkereste egyik aradi iparos üzletét s ott a sok szűr közül kiválasztott magának egy neki tetsző cifra darabot. Ot forint volt az ára, de Ónodié asszony szó nélkül megadta a summát. Sorban kiállította az öt ezüst tallért az asztalra s hóna alá kapva a szűrt éppen távozni akart, mikor az iparos a forintosokat szemügyre véve, észrevette, hogy azok hamisak. Az asszony után szaladt, ki gyors léptekkel haladt egy mellékutózába. Az iparos erre Bone István rendőrnek elmondván a dolgot, ez utána futott s el is fogta. A kihágási bíró elé vezette, ki szorgosan kutat most a hamis pénz forrása után.

— **Betörés a Fő-úton.** Vakmerő betörést követett el eddig ismeretlen ember a Főút 10. szám alatt csütörtök este 8 óra tájban. A tolvaj az est homályában behatolt Gyarmaty József lakásába s a szobából kilopta annak bőröndjét, melyben 50 frt értékű, holmik voltak. Csak későn vették észre károsok a lopást s ekkor jelentést tettek a rendőrségnél, mely megindította a nyomozást. Tegnap reggel aztán meg is találták a bőröndöt felfeszítve és tartalmától megfosztva a vasúti indóházban. A tettes valószínűleg egy a házban járatos egyén lehetett s a rendőrség ez irányban is kutat annál is inkább, mert a gyanu már is terhel egy ottani alkalmazottat, ki nyomban ezután eltávozott Aradról. Több városba sürgönyileg intézett a rendőrség megkeresésért a tettes kézrekerítése céljából.

— **Kutyamarás.** Varsandán Péterné születeit Bika Julianna 68 éves aradi napszámosnót folyó hó 5-én a reggeli órákban veszélyesen megmaria szomszédja, Arsen Illés kutyája a Koszoru-utca 21. szám alatt. Sérüléseket szenvedett a bal allászár melő oldalán öt helyen, a jobb allászár alsó részén két helyen. A sérülés következtében a kötőszövetben nagyobb fokú vérömlény fejlődött ki, mely azokat igen súlyosakká teszi. A gyógyulás két hetet igényel. Az első segélyben Horváth János kerületi orvos részesítette a beteget. A kutyát állatorvosi megfigyelés alá helyezték.

— **Végrehajtói kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Sebesthá Vilmos tiszolci m. kir. vasgyári altisztet a makói kir. járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki.

— **Adomány.** A magyarvárosi jótékonycélú asztaltársaság az aradi polgári jótékony-egyesületnek 20 frt az az husz forint o. é. adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Rövid hírek.** Temesvárról jelentik, hogy Pomakalszky Ferenczet a szerb-szent-péteri állomás főnökét, többszörös sikkasztás miatt elfogták. A sikkasztót a nagy-kikindai törvényszékes szállították. — Sopronban Steiner Ignác magánhivatásnok, az anyja lakásához vezető lépcsőn föbe lötte magát és nyomban meghalt. Tettének oka gyógyíthatatlan betegség. — Mokrinnban 98 szerb család áttért a nasarénus hitre, mely Torontálmegyében most igen sok hívet hódít. — Konstantinápolyból jelentik, hogy mivel a pestis Akkirban fellépett, Lith és Laochia verestengeri kikötőkből érkezett provenienciákra 10 napi vesztőházat rendeltek el.

— **x— Jelzalog kölcsönök szerszésére, konvertálás keretűlvitelére ajánljok a közkezdelt-ségben álló „Agrária” bankforgalmi intézet Budapest, Kerepesi ut 73 sz. alatt, mely többek közt a Hollandiai Hitelbank vezérképviselőségét is bírja. E jeles vállalat földbirtokosok és hástulajdonosok részére 3 és fél 4 százalék mellett eszközöl ki kölcsönöket elsőrendű pénzüntézekről és visszkeresztül konvertálásokat. Levélbeli tudakozódásokra díjmentesen ad felvilágosítást.**

HYMEN.

Schrodt Mihály Aradról eljegyezte Smikál János radnai járásbírósi végrehajtó szép és kedves leányát Gizella kisasszonyt.

TANÜGY.

(—) **Uj óvónő.** Tulajdonképen nem új, mert Róth Amáliának évek előtt a Bákóczy-utczában igen látogatott kisedővő intézete volt, de aztán Aradról eltávozott. Most visszatért és átveszi azt az intézetet, melyet az aréna kertben Warta Biri tartott fenn és csak a minap hagyott el. Arad nevelőügye nyer azal, hogy oly kitűnő képzettségű szakos, a milyennek a közönség Róth Amáliát ismerte, veszi át az oly kedvező helyen lévő kisedővő intézetet, melyet november 1-én nyit meg.

Ma szombaton, október hó 10-én
és még 6 napig

Dobránszky Márton
sörcsarnokában

a világhíra

Hamza Miska
zenekara

HANGVERSENYT

rendez.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: *Üdvöske, operetta.*
Vasárnap: Délután: *Méltóságos oszmadia, bohózat.* Este: *A két taoskó, szimfonia (előszór.)*

Csapidár.

— Okt. 2. —

(Sz. I.) **A csapidárok az a fajtája, a melyik a saját szobáját nem ismeri meg, mikor kalandra vadászik, olyan jó fiuk akik nagyon szeretetre méltók.** Mulatságos a Sardon Champignaja is az ő torzított ügyefogyottságában, de olyan jó fiu, hogy csak mosolygunk a bolondságain, de nem nevetjük ki. Ha nincs meg benne a derült bonhomia jókora mértéke, észre kell vennünk a jó vastag művészet, melyre Sardon mester a komikum kedvéért a helyzeteket összeróta. S akkor gondolkodunk. S ha gondolkodunk, akkor Champignac ostoba. Pedig Champignac nem ostoba, hanem jó fiu. Balla egynehányszor időt hagyott a gondolkodásra és akkor a nézők elkomolyodtak. De hát nevettek is, mert volt a Balla beszédjében és fürgességében sok komikus részlet. De ha szabad is szögletesnek lennie, az akkor folytonosan ismétlődő szögeire igazán nincs szükség. Azokban a szögletekben is elpusztul valami a jókedvből melyet a nézőtérre kell sugároztatnia. Horváth Paulával együtt azért elegendő vigaszt teremtettek a közönségnek, mely igazat adott az okos és jókavú Camilának, mikor azt mondta magáról, hogy jól játszik. Elvégre az a pár nyelvbotlás és mulatságos tévedés a hangszókozásban, melyet mind a ketten elkövettek, a legjobb vigjátéki családokban is előfordul. Szendrői egészen jól segített az ügyefogyottság komikumával és Hunyadiné volt olyan csinos, hogy higgyünk az erkély alatt asszonyl'esőre, a kinek a nyakába ugrik a csapidár férje és az örült spanyol, a kiből Bácsa levegőben lógó szakált hosta csak a szinpadra.

Az előadásnak 9 óraker vége volt, a mi Sardon kívül az előadók összevágó játékának volt az érdeme.

* **A holnapi újdonság.** Holnap, vasárnapon, itt először kerül színre, *Paulayné felléptéve! „Két taoskó”,* népdrama, mely a nyáron Budapesten Krecsaiyinal óriási sikert aratott. Párisban több mint 200-szor adták már elő egy év alatt a hatásos darabot, melyben a két oszmszerepet nálunk Fóthi Frida és Biró Irén játsszák. Kivülök az egész dráma és vigjáték személyzet vesz részt az előadásban. Délután fél árákkal a „Méltóságos

gos oszmadia”, énekes bohózat kerül színre.

* **Andrássy Gyula könyve.** Rendkívül irodalmi eseményről értesítenek. A napokban került ki a sajtó alól *Andrássy Gyula* gróf könyve, melyben az 1867-iki kiegyezéséről szól. Tulajdonképen e művel foglalta el Andrássy a parlamentaris életben azt a kiváló helyet, melyet előzetes munkásságáért politikai körök előlegeztek számára. Kiváló képzettségről, magas felfogásról tanuskodó műve izmos politikai egyént, higgadt, komoly elmét árul el. Kimutatja, hogy Magyarország egymagában a nemzetközi politikában nem érvényesülhet s életföltétel államszövetsége Ausztriával. — A hatvanhetedik kiegyezés ezéja Magyarország nagyhatalommá növekedése szövetségbe Ausztriával. Csak hogy e szövetség nehéz problema. Hiszen Magyarország és Ausztria népei teljesen idegenek egymáshoz, fajuk, kulturájuk, temperamentumuk és történelmük is divergens s így souverainitásuk sinos az egymással való szövetségben köllőleg megóva. Csak hogy a tapasztalat bizonyossága szerint e viszony szemben más államokkal nálunk mégis túrhető s épen ezért bűn volna az 1867-ben így megoldott problémát veszélyesíteni. A függetlenség szószólói pedig tévedésben vannak, midőn a két állam küldönéletét könnyen kivihetőnek tartják. Veszélyes volna már a pusztá kísérlet is, ha az részleges módosításnál egyébbre nem is eszélőzna. Különben is a szövetséges két állam, mint monarchia, ezéjének megfelel, hisz ma már Európa leghatalmasabb államosoportjának egyik oszlopa, vezére, eszik tehát az ok, amiért e viszonyon változtatni kellene. Azonkívül is viszony Magyarország sűkebb autonómiaját sértetlenül hagyta, minden közös ügy visszavezethető a magyar vagy osztrák souverainításra. A függetlenségi párt még küldön képviselést és küldön diplomáciát is akar, már pedig a két állam összeforrott és megizmosodott erejét nem volna eszélőszertű szétfejteni. A függetlenségi program tehát elhibázott. Könyve második részében azt fejti ki Andrássy, hogy azoknak a jogoknak érvényesítése, melyeket a függetlenségi párt hangoztat, de a kiegyezésben nincsenek meg, nem hogy asilárdabb alapra fektetné államiaságunkat, de sőt megrenditené azt. Legozsízserűbb volna a kiegyezést védő pártoknak tömörülése, ami azonban a nemzeti párt programjának veszélyes éle miatt lehetetlen. E párt veszélyes elveinek végrehajtása káros következményeket vonna maga után. Apponyi maga is tisztában van ezzel s ezideig még ovakodik a tulzó szellemmel való állandó szövetségűl. Programjának van is egészséges magva, amit el kell fogadnunk. Jó volna tehát ha a kormánypárt és nemzeti párt közt bedölnének a választások, mert így a létrejövő nagy párt nagy alkotásokra volna képes. Mindezekből következik, hogy jövővő politikáknak lehetőleg konzervatívnek kell lennie, ezaz olyannak, mely a kiegyezést minden joggal és kötelezettséggel együtt sértetlenül föntartja. Ebben a keretben aztán rendeznünk kell mindenekelőtt a meglevő alkotásokat s végtől-végig ragaszkodnunk kell a monarchikus eszmékhez. Csak úgy érvény sűlhetnek nemzetünk életbevágó érdekei.

TÁVIRATOK.

A királyné a kiállításon.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.)

Ő Felsége a királyné inkognitóban meglátogatta a kiállítást Lipót főherczeg és Gizella főherczegnő társaságában. A hosszú séta után a kis csárdában ebédelt s a magyaros halpaprikást rendkívül jó ízűen költötte el. A királyné az egész idő alatt a legvidámabb hangulatban volt, igen sokat vásárolt össze.

Uj törvényjavaslat.

Budapest, október 9. (Saját tud. táv.)

A pénzügyminiszter a marhasónak jutányos áron leendő forgalomba hozataláról törvényjavaslatot dolgozott ki.

A Kossuth párt manifesztuma.

Budapest, október 9. (Saját tud. táv.)
A Kossuth párt kiadta manifesztumát, melynek legfontosabb pontja az, hogy követeli a választási jog kiterjesztését, a magyarul írni olvasni tudáshoz kötött általános szavazati jogot, a választókerületek igazságos beosztását, a titkos szavazás behozatalát.

Elfogott tolvaj.

Budapest, okt. 9. (Saját tud. táv.)
Megirtuk, hogy a multkor Lukács Gyula orsz. képviselő felesége egy Lónyai-utca, péküzletben felejtette csomagját, melyben 600 forint értékű ékszerek voltak.

Később visszament érte, de már akkor nem találta ott. Az elárúsítónó állítása szerint egy másik nő vásárolt együtt Lukács Gyulánéval, aki mikor elment, néhány percz múlva visszajött az üzletbe, mert a nagykendőjét ott felejtette. A nagykendő tényleg ott volt, mire az elárúsítónó megkérdezte tőle, hogy a csomag nem az övé-e? Az ismeretlen nő igennel válaszolt, mire az elárúsítónó oda adta neki a csomagot. Később jött Lukács Gyuláné, de már akkor az ismeretlen nő kiment a csomaggal.

A rendőrség erélyesen nyomozott és sikerült is kideríteni, hogy az illető nő Kovács Mari kecskeméti születésű 32 éves rovott multu hajadon, a ki Lajos Mízsén lakik, a hol azóta — valószínűleg az ékszerek árából — 250 forintért házat is vett. A rendőrség letartóztatta Kovács Marit, akiben ugy Lukács Gyuláné, mint az elárúsítónó fölismerte azt a nőt, aki akkor az üzletben járt. Kovács Mari tagadja ugyan a dolgot, de minden bizonyíték ellene vall.

Az erzerumi mészárlás.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.)
Az erzerumi négyszáz örmény elégetéséről szóló hirt a porta megczáfolja.

Sakkverseny.

Budapest, október 9. (Saját tud. távirata.)
A sakkversenyben Csigorin megverte Janovszkyt, Winaver, Marócsyt, Charonszekt, Noat.

Az idegenforgalom.

Budapest, október 9. (Saj. tud. távirata.)
A fővárosba tegnap összesen 14386 idegen érkezett a vonatokon. — Es pedig a keleti pályaudvaron jött 7698, a nyugatián 5945, a délin 778. Elutazott összesen a fővárosból 15887. Es pedig a keleti pályaudvaron 8985, a nyugatián 6118, a délin 784.

A czár Párisban.

Versailles, október 9. (Saj. tud. táv.)
Az orosz felségek tiszteletére tegnap fényes hangverseny volt. Sarah Bernhardt Sully Prudhomme-nek egy jelenetét adta elő művészi tökélyvel. Hozzájárultak a hangverseny sikeréhez Belna kisasszony, Hugere, Coquelin, Delana s. Végül a nagy opera solótanácsosnői mutattak be régi tánczokat. A felségek a közönség lelkes óvációi közt távoztak a hangversenyteremből. A czár és az elnök külön vonaton Chalontba utaztak. — A czár és a czárné a legszívélyesebben bucsúztak el az elnök nejétől. Miklós czár Faure előtt legnagyobb elismerését fejezte ki a példás rend fő-

lött s egyben felkérte, hogy ezt fejezze ki a párisi rendőrprefektusnak is. A pályaudvaron a felségek szívélyesen bucsúztak el az elnöktől. Az orosz hymnus, Marseillaise hangja s az egybegyűlt néptömeg viharos éljenzése közt robogott ki a csarnokból a czári vonat. — Az orosz felségek megérkezésekor a pénzügyminiszter kocsija elé fogott két ló elszabadult, husz embert letiport, kik közül hat könnyen, három súlyosan megsebesült.

A czár szemléje.

Chalons, október 9. (Saj. tud. táv.)
Az orosz czár ma tartotta szemléjét a hadsereg felett. Ez alkalomra hatvanezer ember vonult ki teljes díszben és harczkészen. A nagy tért valami százötvenezer néző vette körül.

A czári párt a vasutnál Faure elnök fogadta, majd hatlovas díszhintóba ülve hajtottak ki a térre. Oda érve a czár lóra ült s végig lovagolt fényes kíséretével a csapatok előtt.

A nép óriási tüntetésekkel ünnepelte a felséges vendégeket s egetverő üdvözlés között foglaltak helyet az elnökkel a díszemlőn.

Káprázatos látvány következett erre, midőn a csapatok tisztelegve elvonultak az emlő elött s az óriási néptömeg szakadatlan ovációkkal tüntetett a czári pár mellett.

Bismarck beteg.

Berlin, október 9. (Saj. tud. táv.)
Bismarck egészségi állapota az utóbbi időkben rohamosan hanyatlak. Az öregséggel járó gyengeség mindjobban urrá lesz felette. Sétáit is beszüntette. Övéi komolyan aggódnak iránta.

Óriási vihar.

London, október 9. (Saj. tud. táv.)
Óriási vihar dühöngött a főváros felett, mely emberekben, épületekben tetemes károkat okozott. — Sok hajó elpusztult s több emberélet áldozatul esett.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.**Aradi heti gabnavásár.**

— Saját tudósítónakról. —

Arad, október 9.

Már régen nem volt oly ingadozó az áralakulás, mint az idén, néhány napig szilárd, azután ismét néhány napig lauyha irányzat került felszínre.

Malmainknak nyers késsletoik meglehetősen nagy, mindannak dacára a kínált mennyiséget jó árban fizetik, ami a liszt erős keresletét bizonyítja.

A tengeri törés és a mezsei munkák most annyira igénybe veszik a termelők idejét, hogy nem képesek gabonáikat áruba bocsájtani, minek folytán a mai heti piacon igen osekély forgalom volt.

Behozatott mintegy 500 métermássa buza és mintegy 200 métermássa tengeri, mely a következő áron kelt el:

Uj-buza I-ső minőségű 6 forint 40 krtól 6 forint 50 krig.

Uj-buza közép minőségű 6 forint 20 krtól 6 frt 30 krig.

Uj-tengeri csöves, dupla mássa 3 forint.

Uj-tengeri morzsolt 2 forint 70 krtól 2 forint 80 krig.

O-tengeri — névleges jegyzés — 3 forint 70 krig.

Uj-ross 5 forint 20 krtól 5 forint 80 krig.

Uj-árpa 3 forint 70 krtól 3 forint 80 krig.

Uj-sab 4 forint 90 krtól 5 forintig.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos ország jelentése. —

Budapest, október 9.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kinnáltak, a véteikdv szintén igen jó volt, s az irányzat megszilárdult. Elkelt ca 60,000 métermássa, buza 2¹/₂—5 krajosárral magasabb áron.

Határüzlet: Amerikából igen szilárd árfolyamokat jelentettek mire nálunk is szilárdan indult az üzlet s élénk kereslet mellett ugy zárult is.

Zárul 12 órakor:

Ószi buza	7.88—7.94
Tavaszi buza	7.58—7.64
Buza május-juniusra	—
Tavaszi tongori	—
Ószi tongori	4.01—4.08
Tavaszi zab	5.92—5.94
Ószi zab	—
Tavaszi rozs	6.55—6.56
Ószi rozs	—
Tavaszi repese	—

Értéktőzsde: Osekély üzlet mellett az árfolyamok változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	387.10
Magyar hitelrészvény	401.50
Oszták államvasut	364.59
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Bima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— Két új marha rakodó állomás. A magy. kir. földművelésügyi miniszter két új marharakodó állomást létesített és pedig a nagybelicpriviozei helyi érdekű vasut vonalán Barcavármegye területén Nagy Ugróos állomásán és a nagykároly-somkúti helyi érdekű vasut vonalán Kavicsbánya állomáshelyen, melyről az összes törvényhatóságokat értesítette.

Aradvárosi színház.

Bérlet 8. szám.

Bérlet 8. szám.

Szombaton, 1896. évi október 10-én

Az üdvöske.

Operette 3 felvonásban. Irták: A. Dura és H. Galvo. Fordította: Rákosi J. Zenéjét szerző: Adrián Edmund. Karagy: Balogh Gusztáv.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTÉR.***Zászlók**

kaphatók

Atzél Péter-

utczai

Méltóságos báró

Bohus István

ur házában

MARESCH GYULA

üzletében

ARADON.**MAISON RUHMANN,**

Budapest, Méréleg-utca 2.

Van szerencsém a t. hölgy közönséggel tudatni, hogy legizlésebb párisi modell ruháimmal ide érkeztem s azok f. hó 10 és 11-én a „Központi szálloda”-ban megtekinthetők.

Tisztelettel:

Ruhmann Ödön.

Világosi járás főszolgabirájától.

4411/896.

Pályázati hirdetmény.

A kerek községben lemondás folytán üresedésbe jött szülésznői állásnak Kerek község házában f. évi november hó 9-én d. e. 11 órakor választás útján leendő betöltésére pályázatot nyitok.

A szülésznői állás javadalmá 50 frt évi fizetés és szülési eseteknél 1 frt javadalmazási díj azon kikötéssel, hogy a községbeli illetőségű szegényeket a szülésznői teendőkkel ingyen köteles ellátni.

Felhívom a pályázni kívánó ukleveles szülésznőket, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi november hó 8-ának déli 12 órájáig ide adják át.

Világos, 1896. október 3-án.

Páris Gábor,
főszolgabíró.

1423

2112/1896. tkvi. sz. — 1421

Arverési hirdetményi kivonat.

Az új-aradi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Viktoria takarékpénztár végrehajtatónak Milován Simon végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az (új-aradi kir. járásbíróság) területén lévő kis Szt.-Miklóson fekvő, a kis Szt.-miklósi 144. sz. tjkönyvben A. I. 1. rend alatt Milován Simon tulajdonául felvett üres házhelyre 104 frt 38 krban, a kis szt.-miklósi 496. sz. teleknyvjében A. I. 1. rnd. sz. alatt Milován Simon tulajdonául felvett ingatlanra 172 frt 89 krban és végül a kis szt.-miklósi 556. sz. tjkvben foglalt A. I. 1—2. rnd. szám alá fele részben Milován Simon végrehajtást szenvedett felé részben pedig végrehajtás alatt nem álló Milován Grozav Szida, Milován Muntyán Floare kis kóru Milován Arsa, kis kóru Milován Milca és kis kóru Milován Szaveta kis szt.-miklósi lakosok tulajdonául felvett ingatlanra 195 frt 50 krban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1896. évi november hó 4-ik napján délelőtt 10 órakor kis szt.-miklos község irodájában megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 14 frt 4 kr, 17 frt 29 kr, és 19 frt 55 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Új-Aradon, 1896. évi július hó 31.

Az új-aradi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Csáklány,
kir. aljárásbíró.

Aradi Ipar és népbank. Ékszer zálogosztály.

Arverési hirdetmény.

Az Aradi Első Takarékpénztár zálogosztályánál elzálogosított és általunk átvett — továbbá a saját Intézetünk ékszer-zálogosztályánál elzálogosított zálogtárgyakra nyújtott kölcsönök 1896. évi július hó végéig lejárván, ezen ékszer, arany és ezüst tárgyak alapszabályaink 72-ik §-a értelmében Szabadság-tér 18-ik számú intézeti helyiségünk I. emeleti termében folyó évi október hó 14-én esetleg a következő napokon délelőtti 9 órától kezdve a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan elfognak árvereltetni. Ezen árveréshez a venni szándékozók, tisztelettel meghívattak.

Arad, 1896. szept. hó 12-én.

1267.

Az igazgatóság.

972/1896. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy az aradi kir. bíróság 23760/96. sz. végzése által Budapesti Erzsébet városi takarékpénztár Novomeszky Imre Budapesti magy. kereskedelmi bank végrehajtók javára Horner Árpád aradi lakos ellen 1000 frt 240 431 frt 60 kr. tőke ennek 1895 évi június hó 4. napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 14 frt 60 kr. perkoltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 520 frtra becsült butorok, s egyebekből álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 23506 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Aradon, Óz-utca 9. sz. a leendő eszközésére 1896. évi október hó 16. napjának délelőtt 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1896. évi okt. hó 4-én.

Ortutay,

kir. bir. végrehajtó.

1431

874/1896. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a radnai uti 15. és 16. ss. házak előtt összegyűlt esővizek levezetésére szükséges beton csatorna elkészítése iránt f. é. október hó 12-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 296 frt 68 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1896. évi október hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

135/896 kgy. sz.

Arverési hirdetmény.

Vinga r. t. város képviselő testületének 135/96 kgy. számú határozatából kifolyólag a vásári vámszedési jog 1895. évi október hó 15-én d. e. 9 órakor a város-ház tanács termében nyilvános szóbeli árverésen 1896. november 1-től 1899. évi október 31-ig terjedő időre bérbe adatik.

Az általános feltételek a hivatalos órák alatt a kiadó hivatalban betekintethetők.

Vingán 1896. évi október hó 2-án.

1422

A városi tanács.

22693/1896. sz.

Hirdetmény.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat érdeklő 1896. évre érvényesített általános jövedelmi pótdadó kivétési lajstrom az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében a városi adóügyi osztály 1. sz. helyiségében azon czéltől tétetik ki folyó évi október hó 10-én kezdődő 8 napra, hogy azt ezen idő alatt az érdekeltek betekintetvén, esetleg kifogásaikat a kir. pénzügyigazgatóságnál előterjeszthessék.

Arad, 1896. évi október hó 6-án.

A városi tanács.

878/1896. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradi hetipiaczokon és országos vásárokon felállított laczikonyhákban a bor, sör és égetett szesz italok kimérési joga 1896. évi november 1-től három egymásután következő évre való bérbeadása iránt f. évi október hó 12-ik napján d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 320 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Kiadta:

Löcs,

aljegyző.

841/96. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a tűzvérségi laktanya és a Kossuth-utcai iskola-épület alatt levő pincze helyiségeknek azonnali bérbeadása iránt folyó évi október hó 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 1. a tűzvérségi épület alatti pinczére nézve 170 frt évi bér.

2. a Kossuth utcai iskola alatti pinczére 40 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1896. évi szeptember hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs,

aljegyző.